

CELDÖMÖLŐI HIRLAP

=POLITIKAI-TARSADALMI-ES-SZEPIRODALMI-HETILAP=

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Csellőmölki, gróf Széchenyi-utca 12.
Telefon: 55. Csekkszám: 17.258.

Felélős szerkesztő:
NAGY IMRE

Előfizetői árak:
1 évre 10, 1/2 évre 5, 1/4 évre 2.50 pengő.
Megjelenik minden szombaton.

Botrányt

leplezett le a budapesti magánszínház igazgatóinak az a kiállítás, melyben bejelentették a Film-Színház-Irodalom címen megjelenő film-színház-irodalom-porvateremléktől a támogatás megvonását.

Nem az a botrány ebben a kiállításban, hogy tiltakoztak a számkura nem tárgyilagossá várt ellen. A nevezett sajtóterméket senki sem valószínűsítheti, hogy komolyan eszét hozzá az egyes darabokhoz, hogy komoly eszteloni színvonalon álló a magyar lelki élet irántól gyökörök akár darabok, akár pedig egyes szereplők léte. A botrányt az a bejelentés jelentette, mely szerint megvonják a nevezett lapról a színházak részéről eddig élvezett támogatást, mely évente az igazgatók becsülése szerint már pedig ennek megállapítására bő igazán illetékesek — 14.000 pengő tett ki. Tizennyegyzet pengő kapott ez a ponyva színvonalon mozgó képes revű, azért, amit hazudott immár az egyensúlytörvény jóvólattól éveken keresztül a Jóniszemű, de tájékoztatni, vagy körülírt, vagy nem is jóniszemű s nem is tájékozott magyar olvasóknak. Ez a lap dícsérete meg az összes darabok átlagát kerestül a tenő 14.000 pengőért. Ezért az összegért írt mindig dícséret és megszáztalan arról, amiről felelelős magyartól és elő lelkismeret csak lecsújtóan írhatott. Ezért az összegért keverte a kártyát minden skandálum körül ez a lap, ezért mondotta a jót rossznak, a rosszat jónak, s így tovább. Tiszta üzleti számítás diktálta a lap létezését s a nagyobb haszon érdekében, a közönség félrevelése árán is, kézzelgél akudott meg. A közönség természetesen mísem tudott erről a támogatásról, mellyel a színházok ellátották az a lapot s a minék ellenében elvárták tőle, mégha ezzel ellentétben nyilatkoznak is, hogy hűségese szolgáltak, csatlósok, fullajtárjuk s agitátorok legyven. Aki Budapestről kifutott utazott már, mondjuk vasárnap reggel, a második osztályú kocsik közönsége is úgy szorogtatja a Film-Színház-Irodalom című sajtóterméket, mintha az lenne a léteennartás Bibliája. Egykor a tömegeknek ezért a szorzalmas létezési létezéséért s félreveléséért felelőse kell a történelem ítéletéke előtt a Film-Színház-Irodalomnak is.

Mit mondott Juhász Géza az utolsó szó jogán a Harsányi Zsolt-perben a bírósági tárgyaláson?

Emlékezhetnek még rá olvasóink, nemrég közöttük lapunkban azt az érdekes pert, mely Harsányi Zsolt író és Juhász Géza leánygimnáziumi tanár, a kitűnő költő és kritikus közti amiatt támadt, amiért Juhász ponyvákat találta minősíteni Harsányi életrajzregényeit. Juhász megállapítása akkor az irodalmilag művelt, haladó szellemű magyar értelmiség osztályon tesztésével találkoztak. Harsányi azonban az irodalmi életben eddig merőben szokatlan módon nem irodalmi bíróság elé vitte az ügyet, bár ez is szokás és felelőleges lett volna, hanem világi bíróságnak adta át. A bíróság most tartotta meg a tárgyalást Dobrecsben. Igaz, Juhász Gézát feltétlenül elítélték, a büntetés végrehajtását felfüggesztették, de csak azért, mert Juhász nem volt hajlandó igazságot visszavonni. A bíróság is megállapította ítéletében, hogy Harsányi Zsolt regényeit *nem írték meg az irodalmi mértékkel, tehát végeredményben ugyanazt mondotta, amit Juhász Géza, aki védőbeszédében igemis kimutatta, hogy Harsányi regényeit az alantas ösztönvilági szemérméletlen módon szerzője bűnére csábított a lelkeket. Tehát Harsányi műve nem igazi irodalmi alkotások, hanem az álrodalom világába tartoznak, éppen abba az álrodalomba, mely ellen a magyarság szemmel elégetés legjobbjait küzdöttek mindenkori. De álljon itt Juhász Géza beszéde, mely minden számunkra s azt hisszük, Harsányi is belátta, milyen sokat ért ez a per, hiszen az olvasók*

nagy tömegei e per hatása alatt ébredtek rá arra, hogy korántsem olyan nagy író ez a Harsányi Zsolt, mint ahogy több kilogrammi kötetlen a jámbor olvasó gondolhatta. Egyébként örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy ebben az évben Harsányi regény — az író saját nyilatkozata szerint nem jelenik meg. Kiadója mindössze „láradt” elbeszéléseit adta ki egy kötetben.

Az utolsó szó jogán:

— Itt állok becsületéért és a vádoltam. Szegény ember létemre ki vagyok téve annak is, hogy kártilést követel rajtam egy dűsgazdag író, azért, ami tulajdonképp a saját hibája: hiszen ha meg nem indítja ezt a pert, néhány száz emberen kívül aligha vette volna észre valaki egy vidéki napillap alá nem írt cikkének a megállapítását. De vállalom kell a barcot, ha egyedül maradok is, lezaz, nehézség a helyzelem. Összekötött a kezzelem védekezem, a bizonyítás lehetősége nélkül. Annnyit így a megmondhatok, hogy nem két ember egész magyar szemmel élt per. Sajnálom, hogy nem olvashattam fel, mint hat a mai nemzedékre, fiatal magyar lányokra, annak az írónak a munkássága, akit irodalmi társaságaink elismeréssel halmoztak el. A fiatalok már érzik, hogy országunk mostani helyzetében mételey az a szellem, amely Harsányi munkáiból kiárad. A mai ember iránysítást vár, az emberiség nagy eszményképeinek felragyogtatását. Nem azt kifogásolom én, hogy Harsányi

Zsolt bemutatja lángelméinket hétköznapi botorkálásokban is. Még azért nem rólam meg, hogy az úgynevezett pornográf részletektől sem tartózkodik. De annyit jogosan követelnék a mai írótól, hogy ha végigvonzolja a lángécszt az erőtelenség minden felújításán, házasságtörésen, gyvárságon, hatalmaskodáson, hamis eskün, állítsa egyensúlyba a bűnt meg az erényt. Mutassa meg alakjai nagyéagát is, bátor kitarításukat, magas erőfeszítést: ha pedig vétkesek, lelkifurdalásukat, Harsányi cinikus ábrázolásádjá megjelöltetett egy irányfalon kor létezésnek; ma az öntudatára ébredt, újat kereső magyar szellem előfordul tőle. Ezt tudomásul kell vennie, ezen nem segít semmiféle lélet. Aki író, aki a közönség elé batorodik, vállalnia kell a kritikát, ha meg olyan keserves is. Az igazságtalan kritika ellen egy orvosság van: jobbat írni. Gyöngér állhat annak az írónak az önére, aki egyetlen szóra, mégha sémább is, mint az én kifejezésém, a főványi általam alá nemekült. Itt lekszik a bíróság asztalán Harsányi harminc kötetek: ki védi meg, ha azok meg nem védik? Harminc kötet, a nem látunk bennük más, mint a fiatalok áttagembéreké, belehempertve minden fertőbe, salakba. Azí a levét viselik, hogy Madách, Petöfi, Liszt Ferenc. De ez a Petöfi papucshós nyárszolgá, a kálfélték; ez a Madách pénzzen próbája megvársároni egy sánta tót asszony szerelmét; ez a Liszt öreg kanonok korában is gúllás nélkül szeretkezik. még bozzá

Jellemző, hogy az igazgatók most sem azért leplezték le, mert az igazságért írta meg, hanem azért mert már ők is megelégedtek a közönség szemérméletlen találgatásai magánéletübe telőség létezéséleggel való be nyilatását s a közönség elé részleteiben egyáltalán nem tartozó s éppen nem javító célzattal megírt részletek kitergetését.

Már maga az is helytelen s a megvesztogetésnek egyik büntető formája, hogy egy ilyen lap, mint amilyen a Film-Színház-Irodalom is, a színházak részéről s bizonyára a filmpártók részéről is, támogatásban részesül. Hisz ez egyik módja a leköte-

lezettségnak s a független véleménynyilvánítás előfajlásának. De akár a színházgatók szempontjából, akár pedig a Film-Színház-Irodalom szempontjából nézzük a „kérdést, egyformán szomorúan-kell megállapítanunk, hogy az egész ügy a magyar szemmel élet betegségre vet szomoró fényt és árnyékok. Mindkét részről művészeteken kívüli célok dolgoznak s mindkét vonatkozásban a közönség iszsa meg a levét, ki azt hiszi, tokajit iszik a csak ilyenkor derül ki, hogy hitvány kocsalborral élt.

S mindenesem nem lehet addig segíteni, míg a közönség léte

valóban nem amelkedik olyan magasztalok, amikor a maga kifinomult ízlésével is meg tudja ítélni a filmet is, a színházat is, meg az irodalmat is s nyugodtan eldobhatja a Film-Színház-Irodalom mankóját, mely csak a megtévesztésre s a „vakulj magyart” elvre tudta feltepitni a maga léte.

Egyébként úgy olvastuk a lapokban, hogy az Országos Sajtókamara is legyelemi eljárást indított a szerkesztő és „bárdokos” Egyed Zoltán ellen.

IRODALOMI
TOLDI-KÉZ

Erdélyi József 43 válogatott verse:
TOLDI-KÉZ
A Magvető Könyvtár 2. számát jelent meg az izlelem gyöngytemény valóban potomáron, 120-ért. A kiadó, a Turul könyvkiadó és lapterjesztő vállalat valóban a legzebb áldozatot hozza ezekkel a kötetekkel az irodalom legértékesebb gyöngyszemeit kedvelő olvasók számára. A legnagyobb értékek a szellem világában sohasem kerülnek sokba. Krisztus azt mondta tanítványainak az evangéliumról: ingyen vettétek, ingyen adjátok! A mai könyvtárakhoz képest a legnagyobb érték a Magvető Könyvtár 120-ért valóban szinte ingyen adja a kiadót. Ezek a versek a költő egész arca mutatják. Mindenki által érthetőek ezek a versek, mert bár a legnagyobb irodalmi igényvel mérjük őket s találgatni kívánóknak, a nép nyelvén szólva, nem kell hozzájuk magyarázat. Mostantól fogva senki sem mondhatja azt, hogy azért olvas, vagy szavaz rossz verset, mert a jók a magas ár miatt hozzáférhetetlenek. A Turul kiadó Magvető könyvtára az olcsó ár-sal lehetővé teszi, hogy mindenki hozzáférhessen a legzebb magyar versekhez.

nyúl alacsony trükkökkel szédíti meg az életvető lányokat és asszonyokat. Nem hiszem, hogy elmaradna a bíróság, mert én ez ellen kiélektem. Ha ezt tenné a bíróság, az egész magyar kritikát megbánatna, a verszemet adna az olyan írónak, akik csak a szemtelen indulatból bátorítják műveikben: ha a nagy ember vétkesét megtörles, megbánás nélkül, akkor bizonyára másnak is, mindenkinek szabad! Bizom a tekintetes törvényszék igazságos ítéletében és kérem a felmentésemet.

A beszéd után tapsban tört ki a hallgatóság. A bíróság visszavont ítélethozatalra. Hosszú tanácskozás után büntösek nem döntött ki Juhász Gézát s elítélte

1000 pengő pénzbüntetésre, de a végrehálat három évre felfüggesztette.
Érdekes volt az ítélet indoklása. A bíróság az egész cikket figyelembe vette, nem csupán a per tárgyává tett mondatot. Megállapította, hogy nem ütök meg a magas irodalmi mértéket a főmagánvádló művel. De a cikk javarészeben arról elmélkedik, hogy a ponyva búrára csábit. Azt kellett volna bizonyítani, hogy Harsányi Zsolt életrajzi regényei is ilyenek. Értékelni melőzni a valódiság bizonyítását és szakértők kirendelését.
Juhász Géza és védője fellebbezett az ítélet ellen, úgyhogy az ügy a debreceni *Írádai táblán hamarosan új tárgyalásra kerül.*

Románában a születések arányszáma
1000 lélekre számítva 40-ről 14.3-ra zuhan le az első világháború alatt. A második világháborúban így alakult ez az arányszám: az 1938. évi 29.6-ról 26.5-re csökkent le 1940-ben és 24.3-ra 1941-ben. 1942-ről még nincsenek adatok, de valószínű, hogy a csökkenés tovább tartott.

A bolgár születések arányszáma
az első világháború alatt 40-ről 17-re esett. 1938-ban 22.8 volt ez az arányszám, majd a következő években 21.4, 22.2, 21.3. 1942-ről itt sincs adatunk. — Szlovákiára vonatkozólag csak két év adatai állanak rendelkezésre: 1940-ben 24.2, a következő évben 24.1 volt a születések száma 1000 lélekre számítva.

Filmek a mérlegen
Megálmodtalak
Mesterkelt bonyolulmányokból megépített, jellegzetesen „amerikai” fűz burleszk-film. Humora nem magyar humor, hősei nem közöttünk élő emberek. Igénytelen nézőknek való.

Fekete hajnal
A rendező szeretné, ha elhinnék neki „pompás” ötletét: egy szerelmes férfi nem veszi észre, hogy elcsérlelték a feleségét... Aki tragédián nevetni akar, megnehezül.

Benedek Elek
FALUSI BOHÉMEK
Benedek Eleknek ez a végtelenül kedves, derűs könyve újra megjelenésnek és régi népszerűségét visszazserezhesse, ahhoz vissza kellett kapjunk az író szülőhazáját, a Székelyföldet. A *Falusi bohémek* című bájos humorú kisregény s a tárgyban, hangulatban szorosan hozzákapszóldó vidám elbeszélések a százdaforduló táján íródtak, amikor széles e hazában senki sem sejtette még a Székelyföldre való huszonkét esztendőse kálváriát s magának a szülőföldre hazaköltözött írónak tragédiáját. Benedek Elek akkor még joggal látta tiszta állni a falusi nepok anyaghiányban szegény, de lélekben annál gazdagabb derűkedélyű életét. Látta az ártatlan mulatózásokat között a kopálások a furdóli kirándulásokon szövődtő tiszta szerelmeket, a „falusi bohémek” lassú megérlelődése megállapodott családapák és asszonyokká.

Mit mondott a közelmúltban Szabó Dezső a kritika létjogáról?
Érdeemes idézni:

Hát először is: szellemi, kulturális életünk minden érdeke azé kívánja: végezzünk már gyökeresen azszal, hogy a kritika létjogát megegyedjék vagy meg ne engedjék jelzőkkel nehezítsék. A kritika az élet minden terén: az életéptés bigénylása. Ugy-e: vannak az emberi életre, egészségére, nyugalomra veszélyes állatok? Ezek földi némelyeket egy környomással el lehet pusztítani. Némelyik ellen már valami maró írószér kell. Némelyik ellen bunkó, balta vagy puská. A szellemi alkotások közt is van mindentípusú kárkönyv által s a szűkeg itt is ököli, cianát vagy bunkó-kritikára kényeztetheti a kritikusot. És itt még az sem veszedelem, ha a kritikus akkor használ ököli, cianát vagy bunkó — téves féltélelő vagy rosszulindulatból —, mikor a mű az egészséges lélek nagy öröme. Nincs olyan kritika vagy kritikus az öt plasztikái világon, amely vagy aki meg tudna ömni egy valódi szellemi értéket. Ellenkezőleg: semmi sem mutatja meg jobban egy mű mélyebb értékeit és meresebb szépségeit, mint az igaztalan támadások. Az „Elsődort falu” és a „Segítség!” ellen egy ország tövöltött, kedzetrákon képrédkálják, hóhér kezén akartak elégettetni. És mennyire piroszrogás bátyáit az én derűlt nyugodtságonnak a siontuli litmaradást illetőleg. Egyetlenegy esetben lehet a kritika bűvdűdi és büntető eljárás tárgya, ha minősített rágalmat — nem bármily szellemi értékelést — tartalmaz a szerző műve. Sokkal kisebb a baj, ha azaz művet érdemtelennel esszel az ítélettel intéz el a kritikus: ez hülyeség. Mintha egy művet, mely tényleg ez a minősítés érdemli senki sem mer az igazi néven nevezni.

De minden hazalás érv, szellemi és kulturális életünk egészsége, közönségünk helyes nevelése, kulturális becsületünk a világ előtt megkívánják, hogy mi maugunk eeperjük a magunk udvarát.
Negyzészer: de van téves kritika, van plöm-plöm kritika, van rosszulindulatú kritika; — sikoltják felém. Nekem mondják? De hát bárki személye nincs-kítáve mindennapi hasonló értékeléseknek! Miért volna a szellemi alkotó alkotása mentes az élet kikerülhetetlen bántásaitól? Aki porcellánból van, ne szillessék erre a világra. Aki pedig erre a világra született, ne legyen porcellánból.

Képviselőtestületi gyűlés Cellödömölkön

Cellödömők nagyközösg képviselőtestülete Hokhold István községhőri előnöklétevel rendkívüli közgyűlést tartott, amely tudomásul vette Lajtal Tivadar vezetőjegyző ama bejelentését, hogy dr Steiner Bélaán, szil. Heimlich Mártával szemben indított kizáróttási és kártahtatási eljárását s szombathelyi kir. törvényszék beazintette, mert dr Steiner Bélaán és a nagyközösg között létrejött egy megállapodás, amely szerint a kizáróttást szenvedő az általa husz évre bérbeadott kincstári méntelep bérleti szerződésének lejártá után is hajlandó az igaztalanok Cellödömölknek bérbeadni s egyben a méntelepi ingatlanok elővárlást jogát is biztosítja a nagyközösgnek.
A tárgysorozat második pontján a gyűlés megválasztotta a következő három évre a kibővítőközösg bizottságokat. A *jogügyi bizottság*: dr Beráth Lajos, dr Möriz Dénes, dr Pörkölt János, dr Schaffer Emil és dr Szabó Kálmán ügyvéd. *Pénzügyi bizottság*: Garral Rezső partestületi jegyző, Mádhér Károly könyvelő, Németh Sándor bankigazgató és Ziehovszky Dező földbírók. *Számvetéselő bizottság*: Németh Sándor és Paár József bankigazgató, valamint Szalay Ferenc adópenztári tanácsos. *Ápítási bizottság*: Berecz Lajos mestalos-Gersey Ferenc lakatos-

mester, Kotz István kömüvesmester, Szabó Gyula utbiztos és Varga József főpályamester. *Gazdasági bizottság*: vitz Horváth Gyula vendéglős, Sállér Gyula kizárótt, Simonty István szjgyártómester, Ujtz András kizárótt és Vajda Sándor ny. főmozdonnyvezető.
Végül a gyűlés az 1944. évre szóló vásár- és piacnapokat állapította meg. Országosvásároknak lesznek: február 23-án, május 18-án, június 1-én, szeptember 1-én, október 24-én és december 7-én. Hónaposvásárok: január 13-án, február 3-án, március 9-én, április 6-án, május 4-én, július 8-án, augusztus 3-án, szeptember 7-én, október 5-én, november 9-én és december 21-én. Ha a szokásos csütörtöki hetivásár napja ilyenre esik, előtte való nap tartják meg.

A Cellödömölki Hírlap
a harcos magyar szellemet képviseli. Érted is harcol.
Olvasd! Terjeszd!

Horváth Pálné, Sárvár. Igaza van. Azonban az ügyvel s ját hibánkon kívül eső okokból a nyilvánosság előtt nem foglalkozhatunk.

*Műszozer: az, aki a „magyar ország” címűt akarja kiloptat a kritika bigénylését az ország életéből: nem egyetért, hanem együttróhadást akar. Amilyen arányban köök gúzba a kritikát egy országban, olyan arányban kerül az élet minden tere tehetetlen és lelklimareren emberek közébe.
Harmadad: sem Versailles, sem Trianon, sem semmi hazalás ürügy nem adhat alkatnak arra, hogy egy érdemtelen mű állánydát meg ne mutassuk.*

„Ez az édes mosolyt támasztja fel Benedek Elek újonnan kiadott könyve, amely az Új Egyetemes Regénytárban jelent meg. A könyv írójáról nagyszabású, lemeget szíveit és a tárgy biztos ismeretével készült bevezető tanulmányt ír Szondy György, a szerzőt tanítvány, akiben Benedek Elek, mint ifjúági író, a maga utódját látta.
Új Idők Irodalmi Intézet Rt. kiadásában jelent meg.

Érdekes és jellemző adatok

A magyar városok zsidóságának

számáról érdekes cikket írt Doányi (Kovács) Alajos az Új Magyarországon. Ebből a cikkből idézzük a következő adatokat: Ha a zsidóság abszolút számát nézzük, a legtöbb zsidó Budapesten él: 184.633. (Ebbe a számhoz hozzá lehet számítani még legalább 20–30.000 keresztény vallású zsidót.) Budapest után sorrendben Nagyvárad következik 21.337, Kolozsvár 16.463, Munkács 13.400, Szatmárnémeti 12.960, Újpest 10.882, Miskolc 10.427, Máramarossziget 10.144, Kassa 10.079, Ungvár 9.576 és Debrecen 9.136 főnyi zsidósággal. 5 és 6.000 lélek között van Beregszász, Marosvásárhely és Nyiregyháza zsidósága. 4 és 5.000 között Szegec, Győr és Sátoraljaújhely, a 3.000-et meghaladja a zsidóság száma Pécs, Szabadka, Újvidék, Pestszenterzseb, Szombathely, Nagybánya és Dés városokban.

Ha a zsidóság relatív számát nézzük,

akkor természetesen másképpen alakul ez a névsor. Először Munkács városa, ahol a lakosság 42%-a zsidó, utána sorrendben következnek Máramarossziget 39,1, Beregszász 30,2, Ungvár 27,2, Szatmárnémeti 24,9, Nagyvárad 22,9, Sátoraljaújhely 22,6 százalékos zsidóval. 20%-on alul van a zsidóság száma a következő városokban: Dés 19,3, Bánffvuhud 18,7, Nagybánya 16,9, Szilagyomány 16,6, Szászrégen 16,1, Budapest 15,8, Kolozsvár 15,1, Kassa 25, Bezterce 14,5, Nagykaroly 14,3, Újpest 14,2, Balassagyarmat 13,9, Miskolc 13,5, Szamosújvár 13,4, Marosvásárhely 12,7, Losonc 11,5, Pápa 11, Érsekújvár 10,7 és Léva 10%.

Új családvédelmi törvényjavaslatot

nyújtott be az igazságügyminiszter. A javaslat egyik fontos szakasza arról intézkedik, hogy a házasságon kívül született gyermekek atyjának családi nevét kapja, ha az atya a gyermeket fölé származásonként elismerte és családi nevét a gyermek és az anya beleegyezésével közokiratba foglalt nyilatkozattal a gyermekre átruházta. A törvényjavaslat a továbbiakban az eltartásra és gondozásra szoruló büntetőjogi védelméről gondoskodik.

A zsidóság száma a visszatért városokban

1910 óta nemcsak számszerűleg, hanem viszonylag is megőrt, a trianoni terület városainak pedig csökkent ugyanezen idő alatt. Főképpen az erdélyi és keletmagyarországi városokban szaporodott meg a zsidóság a megszállás alatt, így például Kolozsvár, Marosvásárhely, Szatmárnémeti, Bezerce, Gyergyószentmiklós, Máramarossziget, Szászrégen, Felsőbánya, Nagybánya, Dénes, Szamosújvár és Székelyvárvárhely. Kolozsvárról 1910-től 1941-ig 11 6%-ról 15,1%-ra, Marosvásárhelyről 10,8-ról 12,7-re, Szatmárnémetirel 20,6-ról 24,9-ra, Nagybányán pedig 10,9-ről 16,9%-ra emelkedett a zsidóság száma. A felvidéki városok közül Érsekújvárt és Kassán nőtt meg a zsidók száma a megszállás alatt, a többi felvidéki városban még fogyott is. A délvideki városokban is fogyott, Újvidék kivételével, ahol a város nagy fejlődés következtében 2.326-ról 6.607-re szokott fel ugyan a zsidóság száma, százaléka azonban visszaesett 6,9%-ról 5,8%-ra.

Nincs elég orvosunk,

s az orvosok nem egyenletesen oszlanak meg az ország területén — írja az „Orvosi Hírlap”. A területgyarapodások óta Magyarországon az orvosok száma csökkent, mert az egységesítés nem kerül ki több orvos, mint a csonkország idejében, s a visszaszállított területen kisebb volt az orvossűrűség, mint az anyaországban. 1931-ben 8441 orvos volt Magyarországon, azaz száz-ezer lakosra 96,5 orvos jutott. Az orvosok száma ettől az időponttól kezdve jelentősen emelkedett s 1938-ban már 10.600 orvosunk volt. Ekkor száz-ezer lakosra 117 orvos jutott. Ebben az évben volt aránylag a legtöbb orvos Magyarországon. 1942-ben 13.182 orvos volt hazánkban, de a területgyarapodások következtében száz-ezer lakosra már csak 89,3 orvos jutott! Ez az 1938-as állapotokhoz viszonyítva 24 százalékos visszaesést jelent, holott az egészségügy rohamos fejlődését tekintve vége, kerekén kétszerannyi orvosra volna szükség az „Orvosi Hírlap” szerint, mint tíz-tízennyel évvel ezelőtt.

A háborús Európa népmozgalmi adatait

közül a „Stud”, Németországban 1938-ban ezer lakosra számolt 19 gyermek született. Az első világháború évében, 1939-ben a születések arányszáma még emelkedett is: 20,5 volt. A következő években az arányszámok: 20,4, 18,8, 15,2. Franciaországban már békében is kevesebb gyermek született, mint Németországban a háború kezdődött évében. Az 1938. évi arányszám 14,5 az 1941. évi 13. A francia népességi mérleg egyre növekedő hiánnyal zárul. A születési többlet helyett halálozási többletet látunk. Belgiumban a születési arányszám az 1938. évi 15,8-ról 1941-ben 12,1-re esett, a szü-

Fixissen elő lapunkra!

letési többlet itt is halálozási többletté alakult át. *Hollandia* bámulatos élesterfordítási tanúságot: a születési arányszám a háború folyamán alig változott. 1938-ban 20,5, majd 20,6, 20,8, 20,3 és 1942-ben 20,9 volt. Hollandiában a legnagyobb a születési többlet Nyugat-Európa országai között. *Norvégiában* a születések arányszáma apróbb ingadozásokkal 16,9 és 16,3 között mozog. *Olaszországban* a születések arányszáma a második világháború alatt 28,5-ről 20,2-re csökkent. *Anglia* születési arányszáma előbb 12,1-ről 14,2-re csökkent 1941-ig, tavaly azonban az arányszám magasabb volt, mint bármikor a harmincas évek folyamán. A halálozások száma azonban Angliában is emelkedik.

A kassai ünnepségek. Kállay Miklós mintaszereplőnk megkoszorúzza a Nagyságos Fejedelem stréjt.

A celldőlőki m. kir. állami ménitelep ujoncainak ünnepélyes eskütétele

A szombathelyi honvéd hadtest parancsnokság a celldőlőki m. kir. állami ménitelep ujoncainak ünnepélyes eskütételét rendelte el olyképpen, hogy ezen eskütétel a nép jelentségéhez méltó külsőségek között a nagy nyilvánosság előtt történtek és a honvéd átvette a katonai eskü szentségét, melynek megtartása a mai háborús helyzetünkben döntő fontosságú.

Folyó évi december 6-én délelőtt 11/12 órakor a levante sportpályán lesz megtartva a celldőlőki m. kir. állami ménitelep ujoncainak ünnepélyes eskütétele ünnepélye, melynek lefolyása a következők:

1. Kivonulás a levante sporttérré.
2. A m. kir. celldőlőki állami ménitelep parancsnoka méltatja a honvéd esküt.
3. Ünnepélyes eskütétel.
4. Az egyházi hatóságok vezetői beszédet intéznek az eskütétel ujoncokhoz és a kivonult csapatokhoz.
5. A kivonult csapatok díszmenete.

Felkérjük a társadalmi egyesületek vezetőit, valamint Celldőlőki nagyközség köznevelését, hogy ezen ünnepségen minél nagyobb számban vegyenek részt. Járjál levante parancsnokság. Állomásparancsnok.

Rövidesen megindul Sárvárt a Dunántúli seprő-kefe- és ecsetgyár

Rövidesen új gyárüzem kezd meg munkáját Sárváron. A fent jelzett gyár a közeli hetekben már meg is indítja a munkát, ezzel a sárvári seprőkészítő ipar újabb jelentős tényezővel lesz gazdagabb s újabb munkalelőket nyújt meg a sárvári munkások számára. Ha így megy, rövidesen Sárvár hatalmas seprőgyártó központ lesz. Érdekes, hogy hosszú idő óta a magánvállalkozásokra létesülő gyárak jelentik az egyedüli fejlődést az egyébként még mindig holtponton vesztelő Sárvár számára. Kezdetben azonban biztatók ezek a gyáralakulások, mert ha kielégítő számú munkaadót foglalkoztatnak is egyelőre, fejlődésük jelent Sárvár számára a jövőben a megélhetési lehetőséget.

Érdekes az is, hogy míg Szombathely majdnem minden hónapban újabb gyár létesítéséről számol be legújabb polgármesterének, Mészáros Hugónak vezetésével, — csak a napokban értesültünk, hogy megint újabb két gyárüzem is létesül Szombathelyen — addig Sárvárról semmi sem történik, legalább is eredményt nem látunk. Többször megígértük, hogy milyen nagy sikerrel fogunk rendelkezni a gyár Sárvár is, azonkívül maga a járás is, s mégcsak egyszerű me-

zőgazdasági szakiskolával sem rendelkezik, ami pedig maholnap sokkal kisebb helyeken is lesz. Ha egy város ma sem tudja kihasználni a helyzet adta nagy lehetőségeket, mi várhat arra a dekonjunktúra idején?

Csak

1 NAP
a világ:

dec. hó 3-án húzzák az

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

700.000 nyereményeit

Egészorszajgy 4P, 612P

Közellátási tudnivalók!

Zsír beszolgáltatás

Közhírré teszi a közellátási hivatal, hogy Németh Ottó hatósági zsírfőnökből hűtőfőnök, szerdán és pénteken délelőtt 9 óráig déli 12 óráig lehet a zsírt beszolgáltatni.

Újra szabályozták a zsír beszolgáltatását és a sertés adás vételét

A közellátási miniszter rendelte átértelmezően december 1-től 20 kg-nál nehezebb és 80 kg-nál nem súlyosabb élősertést, tenyészsértést pedig 80 kg-ot meghaladó súlyban is csak a következő személyek, illetve szervek vásárolhatnak: Gazdakönyvvél ellátott gazdálkodók, gazdákönnyelvel el nem látott olyan személyek, akiknek szállóvásárlási igazolványuk van, a köznyelésérti célra vagy állami ákelek céljára vásárolt sertésekre vonatkozóan a földművelésügyi miniszter vagy az általa megbízott szerv, a sertés vásárlásra jogosított országos vagy körzeti kereskedők, az Állatorvosi Központ mint szövetkezet és végül a közellátási miniszter vagy a megbízásából eljáró hatóság által kijelölt husparosok, de azok is csak a jogosított országos vagy körzeti kereskedőtől.

80 kg-nál nehezebb élő sertést, tenyészsértés kivételével, december 1-től csak sertés vásárlásra jogosított országos vagy körzeti kereskedő, az Állatorvosi Központ, a kifizető husparos, továbbá a bérhatalmát, ákelek az Állatorvosi közellátásügyi miniszter utasítása szerint átvételi utalványt adott és végül az a bérhatalmát magánhatalmát, amelynek a községi előjáróság sertésvásárlási engedélyt adott, vásárolhat.

A magánhatalmátok a saját szükségletük fedezésére kötött bérhatalmát szerződés alapján bízikott sertést a hűtőlőelő átképezik, ha a hűtőlő lakóhelye szerint illetékes községi előjáróság a sertésre vágási engedélyt ad.

Szabályozza a rendelet a magánfogvászásra szóló sertésvágást is. Ezerint a községi előjáróság sertésvágási engedélyt csak annak adhat, aki a vágástól számított egy évre a háztartásához tartozó egy éven felüli személyek zsírfelgyűjtéséről, illetőleg a hatósági zsírellátásban való részvételéről lemondott.

A háztartáshoz tartozó minden négy, egy éven felüli személy

után egy-egy sertésre kell vágási engedélyt kiadni. Ha az említett személyek száma negyénél kevesebb, a vágási engedélyt egy sertésre ki lehet adni, de az engedélyt az megszabott 4 kg kötelező zsírbeszolgáltatáson felül annyiszor 2 kg zsír beszállításra kell kötelezni, ahánnyal az említett személyek száma negyénél kevesebb. Ha az említett száma negyénél több, de negyét maradóéknél nem osztható a fennmaradó személyek után is a fenti feltétellel kell további egy sertésre vágási engedélyt adni.

MOZIK MŰSORA

NEMZETI MOZGÓ CEÖLDÖMÖLK

November 27, szombat, 28, vasárnap

Gyávaság

Főszereplők: Szelezky Zoltán-Hajmási, Hidvéghy Valéria, Zallay Margit, Szemere Vera, Vízváry Márk, Mihály Ernő, Pataki Jenő és Kamarás György

December 1. szerda, 2. csütörtök

A Damaszkuszi oroszlán

Főszereplők: Carla (anglián), Doris Duranti, Adriano Rimoldi, Carlo Nicoli

ÁRPAK MOZGÓ KEMENESMAGASI

November 28, vasárnap

Dánkó Pláta

Főszereplők: Jávor Pál, Simor Erzsébet, Lukács Margit, Rózsabery Kálmán, Csontos Gyula, Tompa Pál, Vértés stb.

YONKIL FILMSZÍNHÁZ BEJELKEL

November 28, vasárnap

Házasság

Főszereplők: Muráti Lili, Páger, Péternyei, Zallay Margit, Pethes, Huskány

Nyulbórt, szörmét, tollat legmagasabb áron vesz

TÁBITH GÁSPÁR, SÁRVÁR

HIREK

Tanárt kinevezés. A valóság és közoktatásügyi miniszter Börzse Jánost és Börzse Jánosné, az Szendrey Katalin a kapuvári polgári fiú- és leányiskolához tanárnak nevezte ki.

Estélyi. Elber Emléket az elmúlt vasárnap délután vezette előtérbe a margittal rom. két templomban Ifj. Góca Sándor Állomástelivégző.

Halálhír. Gamauf Józsefnek szül. Ernst Amália 1. hó 21-én, 74 éves korában elhunyt. Temetése 1. hó 24-én volt általános részvétellel.

Pénzügyi áthelyezés. Grábner János m. kir. pénzügyi fővizgató Ceöldömölki Töke-rezsurra, Bogár Ernő m. kir. pénzügyi fővizgató Szentgotthárd Ceöldömölkre helyezték át.

Körvádszavatok. Horváth Lajos állatkereskedő vig-vevővel vadászterületén a vasárnap körvádszavatt alkalmával 201 darab maci került terítékbe. A Komenesfalvi Vadásztársaság első sági vadászterületén ugyancsak vasárnap volt körvádszavatt 298 darab volt a vadásztszákmány.

Fodrászipari munkabérek megállapítása. A 1. évi október hó 10. és a 28. számú hivatalos lapban vannak közzételve.

A Ceöldömölki Bajtársi Szolgálat eredményes működése. A Ceöldömölki Bajtársi Szolgálat Kirchner Elek igazgatófőnök vezetés alatt 900 P-t gyűjtött össze s azt 37 hadiövezet között osztotta ki, továbbá tűzfűtőt is szerzett be, melyet a rászoruló hadbavonulat hozzátartozói valamint a hadiövezetek között osztotta ki.

Műsoros tea-eat. A Ceöldömölki evangélikus négyelet 1. hó 28-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel az Ifjúsági Otthon nagyertermében gyülekezeti teaeat rendez a következő műsorral: 1. Közének. 2. Szavaltat. 3. Énekek: Ildás Mária III. évt. tan. jait. 4. Előadás, tartja: Szabó József gyűjt. igazgató-telek. 5. Énekek: Ildás Mária. 6. Szavaltat. 7. Tanuló Ifjúság éneke. 8. Közének. — Tea-igény ára 1.50 pengő. Cukrot és kakaót mindenkiének magával kell vinni.

Hirdetmény. Ceöldömölki nagyközség közhírré teszi, hogy a községi légyjártat 1944-46. évekre bérbeadja. A bérbeadási feltételek a községváros megtekintendő. Bérbevitelre ajánlatot december hó-15-ig lehet beadni.

Egértírtőszerek beszerzése. A hatóságilag elrendelt mező eretek írtásához szükséges Arralin vagy Mussol nevű egértírtőszereket az Arsoia Vegyészeti Kft-nál, Budapesti, Nagy Lajos király-n. 157. szám alatt bármely mennyiségben be lehet szerzeni.

A cigánylősnő bajban Kolompár Józsefné 37 éves Ceöldömölki cigányasszony a napokban a szombathelyi törvényszék elé került. A vád szerint Szabó Andorné sőmjénbábját asszonytól lisztet és zsírt csalt ki azzal, hogyha nem ad neki rozsot jósló annak beteljesülése az egész családja meghal. A tárgyalás során a jósló Kolompár tagadta bűnöségét, mire a bíróság a bizonyítás kiegészítését rendelte el, ennélfogva újabb tárgyalás lesz a jósló cigányasszony ügyében.

A Ceöldömölki Hírlap

a magyar faji összetartás munkálója. Eredményes munkáját a tények bizonyítják.

Házhelyigénylők figyelme. Házhelyigénylők megváltásolt bizottsága értesíti az igénylőket, hogy folyó hó 28-ától délután a „Zöldfa” vendéglőben megbeszélést tart. Az eddigi igénylők és azok is, akik ezúttal akarnak igényelni, saját érdekükéért hogy a megbeszélésen részvegyenek. A ház helybizottság főispán Szombathelyre bekért a főispáni titkárral ott megbeszélést tartottak. Erről a megbeszélésről öhajta tájékoztatni az igénylőket a bizottság.

A Ceöldömölki járási fellebbezési 5131/1943. szám.

Tárgy: A kemenesmagasi körjegyzőnek rendeltetés OM 4. számú állás bejelölése.

Pályázati hirdetés

A kemenesmagasi körjegyzőnéknél szervezett OM díjnyel 4. lásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma a 62.000/1926 B. M. rendeletben megállapított illetmény.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni öhajják hogy képtésüket (IV. községi iskola) eddigi alkalmazásuk erkölcsi és politikai magatartásukat igazoló bizonyítványokkal valamint az 1938. IV. t. c. 5. §-értelmeben megkívánt keresztény származásukat igazoló okmányokká felszerelt kérvényüké hozzájáruló 1941 évi december hó-29-én déli 12 óráig nyújtsák be. Az ölkéve érkezett pályázatot figyelembe nem veszem. A alkalmazás felfogadás útján ökörténi.

Ceöldömölki, 1943 november 18. Dr Heitthessy sk. főszolgabíró

Kassa visszalátásának 5. évfordulóján Kállay Miklós ünnepi beszédét mondja.

CEÖLDÖMÖLKI HÍRLAP
Kiadja: A Turali Szövetkezet Kemencesfalvi B. B. T. Főszerkesztő: Táborosi István
Lapoztat: csütörtök délután 12 órakor.
Turali-egyesület igazgatása, Ceöldömölki.